

DECIZIE

19 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Adrian Casian cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 31 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a refuzat Întreprinderii Mixte „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată în repunerea în termen a apelului declarat de și s-a restituit cererea de apel ca fiind tardivă,

c o n s t a t ă:

La 11 iulie 2019, prin intermediul poștei (f.d.33), Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Adrian Casian solicitând încasarea datoriei în sumă de 3519,73 de lei, compensarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 800 de lei și pentru taxa de stat în sumă de 270 de lei.

Prin hotărârea din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „Incaso” SRL împotriva lui Adrian Casian cu privire la încasarea datoriei în mărime de 3519,73 de lei și cheltuielilor de judecată în mărime totală de 1170 de lei.

La 21 noiembrie 2019, prin intermediul poștei (f.d.69), ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri.

Prin încheierea din 31 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a refuzat în repunerea în termen a apelului declarat de ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, împotriva hotărârii din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central și s-a restituit cererea de apel depusă de ÎM „Incaso” SRL, ca fiind depusă tardiv.

La 16 ianuarie 2020, prin intermediul poștei (f.d.89), ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a declarat recurs împotriva încheierii din 31 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate, repunerea în termenul de declarare a apelului, restituirea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat că la depunerea cererii de chemare în judecată a solicitat examinarea cauzei în lipsă, în temeiul art. 206 alin.(1) Cod de procedură civilă cu remiterea copiei hotărârii. De hotărârea instanței din 17 octombrie 2019 a luat cunoștință la 28 octombrie 2019. Or, prima instanță a expediat dispozitivul după 11 zile de la pronunțarea hotărârii, însă nu în decurs de 5 zile în conformitate cu art. 236 alin.(4) Cod de procedură civilă. Astfel, a fost în imposibilitate de a depune cerere de apel în termen de 30 de zile, deoarece a luat cunoștință de dispozitivul hotărârii la 28 octombrie 2019, ceea ce prin prisma art. 13 CEDO constituie temei de repunere în termen, având în vedere dreptul la un recurs efectiv. Respectiv, termenul de declarare a apelului, a început a curge la 29 octombrie 2019, expirând la 29 noiembrie 2019 și astfel apelul declarat la 21 noiembrie 2019, este în termen.

Totodată, cu referire la prevederile art.110, art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, a considerat că instanța de apel greșit a susținut că nu este motivată repunerea în termenul de declarare a apelului, în situația în care a fost imposibilitate de a îndeplini actul procedural în termen.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 31 decembrie 2019, iar ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a declarat recurs la 16 ianuarie 2020, prin intermediul poștei (f.d.89).

Materialele cauzei atestă expedierea avocatului Natalia Covaliov la 03 ianuarie 2020 a copiei încheierii instanței de apel (f.d.85) și a fost recepționată la 14 ianuarie 2020, conform avizului de recepție (f.d.86). Astfel, recursul declarat este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că hotărârea din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, a fost contestată cu apel la 21 noiembrie 2019, prin intermediul poștei (f.d.69), de către ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov (f.d.67-69).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța

(judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind refuzul repunerii în termen a apelului declarat împotriva hotărârii din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, de către ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul reiterează că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Edineț, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „Incaso” SRL împotriva lui Adrian Casian cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost pronunțat la 17 octombrie 2019 (f.d.57).

Cererea de apel nemotivată împotriva hotărârii din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, a fost depusă la 21 noiembrie 2019, prin intermediul poștei (f.d.69), de către ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov. Totodată, a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri.

Prin încheierea din 31 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 369 alin. (1) lit.b) Cod de procedură civilă, s-a refuzat în repunerea în termen a apelului declarat de ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, împotriva hotărârii din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central și s-a restituit cererea de apel depusă de ÎM „Incaso” SRL, ca fiind depusă tardiv (f.d.76-78).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit.b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Colegiul precizează că în justificarea cererii de repunere în termen pentru declararea apelului împotriva hotărârii din din 17 octombrie 2019 a Judecătoriei

Edineț, sediul Central, apelantul/recurent ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a invocat că a luat cunoștință de dispozitivul hotărârii la 28 octombrie 2019 și astfel termenul de declarare a apelului, a început a curge la 29 octombrie 2019 și a expirat la 29 noiembrie 2019.

La acest capitol, Colegiul reține constatarea instanței de apel precum că nu au fost aduse motive de fapt și de drept care ar putea reținute de instanța de apel pentru repunerea în termenul de declarare a apelului.

Cu referire la afirmațiile părții recurente precum că la depunerea cererii de chemare în judecată a solicitat examinarea cauzei în lipsă în temeiul art. 206 alin.(1) Cod de procedură civilă cu remiterea copiei hotărârii, precum și că dispozitivul hotărârii i-a fost expediat contrar prevederilor art. 236 alin.(4) Cod de procedură civilă peste un termen de 11 zile, însă nu în decurs de 5 zile, Colegiul menționează că aceste circumstanțe nu justifică repunerea în termen.

Or, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii. În speță, pornind de la faptul că dispozitivul hotărârii a fost pronunțat la 17 octombrie 2019 de către prima instanță, termenul de înregistrare a cererii de apel a început să curgă în ziua imediat următoare, adică la 18 octombrie 2019, fapt corect reținut și de instanța de apel.

Chiar și în condițiile în care dispozitivul hotărârii a fost expediat părții recurente cu depășirea termenului de 5 zile stabilit de legiuitor, această circumstanță nu poate justifica omiterea termenului, în situația în care dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost recepționat de apelant/recurent la 28 octombrie 2019, conform avizului de recepție (f.d.60), adică în interiorul termenului de 30 de zile prevăzut expres în art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Mai mult, prin prisma criticii inserate în recurs precum că a luat cunoștință de dispozitivul hotărârii la 28 octombrie 2019, Colegiul precizează că apelantul/recurent a avut posibilitatea de a exercita calea de atac-apelul în interiorul termenului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe.

În această ordine de idei, Colegiul conchide că apelantul/recurent eronat a considerat că termenul de contestare a hotărârii primei instanțe a început să curgă la 29 octombrie 2019, deoarece dispozitivul hotărârii i-a fost adus la cunoștință la 28 octombrie 2019 și urma să expire la 29 noiembrie 2019, iar cererea de apel depusă la 21 noiembrie 2019, ar fi în termen.

Prezintă importanță și faptul că procesul civil în cauză a fost inițiat la cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „Incaso” SRL, iar ultima urma să depună diligența necesară de a se interesa de soarta dosarului. Or, părțile trebuie să ia măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre care aceștia cunosc. În plus, la caz procesul civil a fost intentat ca urmare a adresării cererii de chemare în judecată depuse de ÎM „Incaso” SRL.

De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a relevat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Prin prisma prevederilor art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Colegiul reiterează că termenul de declarare a apelului a început să curgă la 18 octombrie 2019 și a expirat la 18 noiembrie 2019, circumstanțe detaliate *supra*, însă apelantul/recurent și-a valorificat dreptul de a contesta hotărârea primei instanțe cu omiterea termenului, având în vedere că cererea de apel a depus-o abia la 21 noiembrie 2019.

În atare circumstanțe, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia primei instanțe precum că în situația de fapt constată circumstanțele invocate nu pot fi reținute în motivarea repunerii în termen a apelului decla.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Concomitent, Colegiul accentuează că legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Colegiul reiterează că art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă stabilește expres termenul de declarare a apelului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Colegiul învederează că, în speță, termenul de declarare a apelului întemeiat a fost calculat de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, în situația în care însăși procesul civil a fost inițiat la cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „Incaso” SRL, care a și contestat cu apel hotărârea primei instanțe, iar în numele reclamantului/apelant a acționat avocatul Natalia Covaliov.

Respectiv, Colegiul apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel privind lipsa temeiurilor de repunere în termen pentru declararea apelului, iar termenul a fost omis din motive imputabile doar apelantului/recurent. Astfel, este întemeiată dispoziția instanței de apel privind restituirea cererii de apel ca fiind depusă tardiv.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate denotă că recurentul și-a neglijat dreptul de valorificare în termen a drepturilor procedurale.

Dealtfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenizii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov.

Se menține încheierea din 31 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Adrian Casian cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat